

Muallim Rifat Eğitim Fakültesi Dergisi
The Journal of Muallim Rifat Faculty of Education

Yayıncı / Publisher: Kilis 7 Aralık Üniversitesi /
Kilis 7 Aralık University

Yayın Periyodu / Frequency: Sürekli Yayın /
Continuous Publication

Taranan Dizinler / Abstracting & Indexing:
ROAD, SUDOC by ABES/OCLC, Turkish
Education Index (Türk Eğitim İndeksi), Google
Scholar, ASOS İndeks, BASE, ACARINDEX

Cilt / Volume: 8

Sayı / Issue: 2

Yıl / Year: 2026

DOI Prefix: 10.67430

e-ISSN: 2667-5234

Muallim Rifat Eğitim Fakültesi Dergisi, uluslararası editör ve danışma kurullarına sahip, çift kör hakemlik süreci uygulayan, açık erişimli ve sürekli yayımlanan uluslararası bilimsel bir dergidir.

The Journal of Muallim Rifat Faculty of Education is an international, double-blind peer-reviewed, open-access scholarly journal published continuously. The journal is supported by an international editorial board and an international advisory board.

<https://dergipark.org.tr/en/pub/mrefdergi>

© 2026 Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Muallim Rifat Eğitim Fakültesi Dergisi
The Journal of Muallim Rifat Faculty of Education
ISSN: 2667-5234

Özel Eğitim Öğretmen Adaylarının Rehberli Notlara İlişkin Görüşleri

Duygu DÖNMEZ¹, Ayşe Nur KART² **

Makale Bilgisi	ÖZET
<i>Geliş Tarihi:</i> 31.03.2026	Rehberli notlar, öğretim elemanı tarafından hazırlanan, dersin ana hatlarını içeren ancak öğrencilerin ders sırasında doldurması için anahtar kavramların, tanımların veya ilişkilerin boş bırakıldığı yapılandırılmış materyallerdir. Bu öğretim stratejisi, öğrencilerin derse odaklanmalarını, bilişsel yüklerini azaltmalarını ve bilgiyi daha etkili biçimde işlemelerini desteklemeyi amaçlamaktadır. Bu araştırma, Özel Eğitim Öğretmenliği lisans programında öğrenim gören öğretmen adaylarının, Özel Eğitimde Sosyal Uyum Becerilerinin Öğretimi dersinde kullanılan rehberli notlara ilişkin görüş ve deneyimlerini incelemeyi amaçlamaktadır. Betimsel tarama modeliyle desenlenen çalışmaya, 48 öğretmen adayı gönüllü olarak katılmıştır. Veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilen 10 maddelik beşli Likert tipi anket ve iki açık uçlu sorudan oluşan bir veri toplama aracıyla elde edilmiştir. Nicel veriler betimsel istatistiklerle, nitel veriler ise tematik analizle çözümlenmiştir. Bulgular, öğrencilerin rehberli notlara yönelik genel algılarının orta-olumlu düzeyde olduğunu ($\bar{X} = 3,24$) göstermektedir. Katılımcıların %64,6'sı rehberli notların kullanıldığı dersleri, kullanılmayan derslere göre daha verimli bulduğunu ifade etmiştir. Öğretmen adaylarının rehberli notları bizzat deneyimlemeleri, gelecekteki mesleki uygulamalarında yapılandırılmış ve kapsayıcı öğretim stratejilerini anlamalarına ve uygulamalarına katkı sağlayabilir. Araştırma sonuçları, rehberli notların özel eğitim öğretmen adaylarının öğrenme süreçlerini destekleyen, derse aktif katılımlarını artıran ve akademik başarı algılarına olumlu katkı sunan etkili bir öğretim stratejisi olduğunu göstermektedir. Anahtar Sözcükler: Rehberli notlar, özel eğitim, öğretmen adayları, not tutma, öğretim stratejileri
<i>Düzeltilme Tarihi:</i> 16.07.2026	
<i>Kabul Tarihi:</i> 25.07.2026	
<i>Basım Tarihi:</i> 26.08.2026	

Special Education Teacher Candidates' Views on Guided Notes

Article Info	ABSTRACT
<i>Received:</i> 31.03.2026	Guided notes are structured handouts prepared by the instructor that contain the main outline of a lecture but leave key concepts, definitions, or relationships blank for students to fill in during class. This instructional strategy aims to help students focus during the lesson, reduce their cognitive load, and process information more effectively. This study aims to investigate the views and experiences of teacher candidates enrolled in the Special Education Teaching undergraduate program regarding the guided notes used in the course Teaching Social Adaptation Skills in Special Education. A total of 48 teacher candidates voluntarily participated in the study, which employed a descriptive survey design. Data were collected via a data collection tool developed by the researchers, consisting of a 10-item five-point Likert-type questionnaire and two open-ended questions. Quantitative data were analyzed using descriptive statistics, while qualitative data were analyzed through thematic analysis. The findings show that students' overall perceptions of guided notes were moderately positive ($\bar{X} = 3.24$). Of the participants, 64.6% stated that they found the lessons in which guided notes were used more productive than
<i>Revised:</i> 16.07.2026	
<i>Accepted:</i> 25.07.2026	
<i>Published:</i> 26.08.2026	

¹Araştırma Görevlisi, Düzce Üniversitesi, Özel Eğitim Bölümü, duygudonmez@duzce.edu.tr

²Doktor Öğretim Üyesi, Düzce Üniversitesi, Özel Eğitim Bölümü, aysenurkart@duzce.edu.tr

those in which they were not. Teacher candidates' first-hand experience with guided notes may contribute to their understanding and implementation of structured and inclusive instructional strategies in their future professional practice. The results of the study indicate that guided notes are an effective instructional strategy that supports the learning processes of special education teacher candidates, increases their active participation in the lesson, and makes a positive contribution to their perceptions of academic achievement.

Keywords: Guided notes, special education, teacher candidates, note-taking, instructional strategies

1. GİRİŞ

Yükseköğretimde en yaygın öğretim yöntemlerinden biri, öğretim elemanının içeriği sunduğu ve öğrencilerin not aldığı geleneksel ders anlatımıdır. Not tutma, öğrencilerin bilgiyi kodlamasına, organize etmesine ve daha sonra hatırlamak üzere saklamasına yardımcı olduğu için akademik başarı ile güçlü bir ilişki içindedir (Neef vd., 2006). Ancak etkili not tutma, dışarıdan görüldüğünden çok daha karmaşık bilişsel bir süreçtir. Öğrencilerin aynı anda dinlemeyi, bilgiyi işlemeyi, önemli noktaları önceliklendirmeyi ve bunları yazılı hale getirmeyi eş zamanlı olarak koordine etmeleri gerekir (Biggers & Luo, 2020; Chen vd., 2017). Bu çoklu görev baskısı, öğrencilerin bilişsel kapasitelerini zorlayarak notların kalitesini düşürebilmektedir. Araştırmalar, üniversite öğrencilerinin bir derste sunulan kritik noktaların bazen %50'sinden daha azını kaydedebildiklerini göstermektedir (Austin vd., 2002; Neef vd., 2006). Özellikle yoğun içerikli derslerde öğrenciler, öğretim elemanının sözlü açıklamalarını ve kavramsal bağlantılarını kaçırarak yalnızca tahtadaki veya slayttaki yazıları kopyalamaya odaklanabilmektedir (Feudel & Panse, 2022).

Bu bağlamda öğrencilerin ders sırasında yaşadığı bilişsel yükü hafifletmek, not tutma kalitesini artırmak ve derse aktif katılımlarını sağlamak amacıyla rehberli notlar (guided notes) etkili ve düşük maliyetli bir öğretim stratejisi olarak öne çıkmaktadır (Haydon vd., 2011). Rehberli notlar, öğretim elemanı tarafından hazırlanan, dersin ana hatlarını içeren ancak öğrencilerin ders sırasında doldurması için anahtar kavramların, tanımların veya ilişkilerin boş bırakıldığı materyaller olarak tanımlanmaktadır (Konrad vd., 2009; Konrad vd., 2011). Bu yöntem, öğrencilere neyi yazmaları gerektiği konusunda standart ipuçları vererek not tutmadaki belirsizliği azaltır ve dersin akışını daha kolay takip etmelerini sağlar (Austin vd., 2002). Ayrıca rehberli notlar üretken öğrenme stratejilerini destekleyerek öğrencilerin bilgiyi daha derinlemesine işlemesine olanak tanır (Guarochico-Moreira vd., 2024).

Son yıllarda yapılan araştırmalar rehberli notların farklı bağlamlarda etkilerini ortaya koymuştur. Feudel ve Panse (2022), matematik derslerinde rehberli notların öğrencilerin not tutma süreçlerini kolaylaştırdığını ve kavramsal anlamayı desteklediğini belirtmiştir. Benzer şekilde Krapf ve Pfefferkorn (2022), rehberli notların üniversite öğrencilerinin öğrenme çıktıları üzerinde olumlu etkileri olduğunu göstermiştir. Dirks-Naylor (2022), sağlık bilimleri öğrencilerinin rehberli ve rehbersiz not setlerine ilişkin algılarını incelemiş; öğrencilerin rehberli notları genel fayda açısından tercih ettiklerini, ancak kişisel not alma becerilerini geliştirmede rehbersiz notların daha etkili bulunduğunu ortaya koymuştur. Bullock ve arkadaşları (2021) ise rehberli notların öğretmen adaylarının matematiksel kelime dağarcığını geliştirmede önemli bir araç olduğunu vurgulamıştır. Ruiz ve arkadaşlarının (2023) çalışmaları, rehberli notların yüksek lisans öğrencilerinde bilgi kalıcılığını artırdığını ve özellikle karmaşık alanlarda öğrenmeyi pekiştirdiğini göstermektedir. Ayrıca Feudel ve Panse (2022), rehberli notların tasarımına ilişkin

öğrenci tercihlerini inceleyerek boşlukların ve önceden yazılmış kısımların konumunun öğrenme deneyimini etkileyebileceğini ortaya koymuştur. Curiel ve arkadaşları (2025) ise rehberli notları diğer öğretim araçlarıyla karşılaştırarak öğrenci katılımı ve yanıt verme davranışları üzerindeki olumlu etkilerini değerlendirmiştir. Iannone ve Miller (2019), rehberli notların öğrencilere öğretim elemanının sözlü yorumlarını, ders içi açıklamalarını ve tahtada yazmayan ancak önemli olan detayları not etmeleri için zaman kazandırdığını belirtmektedir. Feudel ve Panse (2022) ise öğrencilerin rehberli notlar sayesinde sadece yazmaya değil, içeriği anlamaya ve düşünmeye daha fazla odaklanabildiklerini ifade etmiştir. Bu bulgular, rehberli notların yalnızca akademik başarıya değil, aynı zamanda öğrencilerin derse katılımına, dikkat düzeyine ve öğrenme stratejilerine de katkı sağladığını göstermektedir.

Türkiye bağlamında yapılan araştırmalar da not almanın önemini ve bu alandaki güncel ihtiyaçları ortaya koymaktadır. Aydın'ın (2022) sistematik derleme çalışmasında, Türkiye'deki not alma araştırmalarının büyük çoğunluğunun nicel ve deneysel yöntemlerle yürütüldüğü, öğrencilerin öznel deneyimlerini ve öğretim sürecine dair algılarını ortaya çıkarabilecek nitel araştırmaların ise oldukça sınırlı kaldığı vurgulanmıştır. Bununla birlikte Bayram ve Aktaş'ın (2021) eğitim fakültesi öğrencileri üzerinde yürüttüğü çalışmada, öğretmen adaylarının okuma ve dinleme eylemlerine göre farklı not alma stratejileri (altını çizme, renklendirme, doğruluk vb.) kullandıkları ve bu davranışların bireysel faktörlerden etkilendiği belirlenmiştir. Bu noktada, not almanın sadece fiziksel bir eylem olmaktan çıkıp yapılandırılmış bir sürece dönüşmesinin önemi öne çıkmaktadır. Nitekim Türkiye'deki öğretmen adaylarıyla yürütülen en güncel çalışmalardan birinde Yıldırım (2026), yapılandırılmış not alma şablonlarının (Cornell veya paralel/iki sütunlu notlar gibi) geleneksel serbest not alma yöntemlerine kıyasla öğrencilerin öğrenme motivasyonlarını anlamlı düzeyde artırdığını tespit etmiştir. Aynı çalışmada, not alırken kullanılan araçtan (dijital veya kâğıt) ziyade, notun yapısal bir çerçeveye sahip olmasının bilişsel yükü yönetmede ve bilgiyi uzun süreli belleğe aktararak kalıcı öğrenmeyi sağlamada çok daha belirleyici olduğu vurgulanmıştır (Yıldırım, 2026). Bu bulgular, rehberli notlar gibi yapılandırılmış ve bilişsel yükü azaltan dışsal desteklerin, öğretmen adaylarının öğrenme süreçlerinde ne kadar kritik bir rol oynayabileceğini göstermektedir.

Rehberli notlar, doğrudan öğretim modeline uyumlu bir strateji olarak öğretim üyesinin bilgi sunumunu yapılandırması sayesinde öğrencilerin bilgileri etkin biçimde işlemelerini kolaylaştırmaktadır. Alan yazındaki kapsamlı araştırmalar ve meta-analizler, rehberli notların üniversite öğrencileri üzerindeki olumlu etkilerini tutarlı bir şekilde ortaya koymaktadır. Larwin ve Larwin (2013) tarafından yapılan meta-analiz çalışması, rehberli not kullanımının öğrenci başarısı üzerinde orta düzeyde olumlu bir etkiye sahip olduğunu ve bu yöntemi kullanan öğrencilerin, kullanmayanların yaklaşık %72'sinden daha yüksek akademik başarı gösterdiğini belirtmiştir. Ayrıca bu materyaller, öğrencilerin sınavlara hazırlık sürecinde kullanabilecekleri doğru, organize ve standart bir çalışma kaynağı sağlamaktadır. Guarochico-Moreira ve arkadaşları (2024) ise rehberli notların yaklaşık elli yıllık araştırma birikimiyle öğrenme süreçlerinde öz düzenlemeyi desteklediğini, bilişsel yükü azalttığını ve üretici öğrenmeyi teşvik ettiğini belirtmiştir. Bu bulgular, rehberli notların farklı disiplinlerde ve eğitim düzeylerinde uygulanabilir, esnek ve etkili bir öğretim stratejisi olduğunu ortaya koymaktadır.

Özel eğitim bağlamında yapılan araştırmalar da not almanın önemini ortaya koymaktadır. Oran ve Özmen'in (2024) çalışması, öğrenme güçlüğü yaşayan ortaokul öğrencilerinin not alma sürecinde karşılaştıkları zorlukları ve bu zorluklara yönelik çözüm stratejilerini incelemiştir. Bu öğrencilerin not alırken dikkatlerini sürdürmede, önemli bilgiyi ayırt etmede ve bilgiyi organize

etmede güçlük yaşadıkları; bu nedenle notlarının eksik, dağınık ve sınav hazırlığı için yetersiz kaldığı belirtilmiştir. Bununla birlikte, rehberli notlar ve stratejik not alma teknikleri gibi yapılandırılmış yöntemlerin, öğrencilerin bilişsel yükünü azaltarak öğrenme sürecine daha etkin katılım sağladığı ve akademik başarılarını destekleyebileceği vurgulanmıştır (Oran & Özmen, 2024). Bu bulgu, rehberli notların yalnızca genel öğrenci kitlesi için değil, aynı zamanda özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler için de kapsayıcı ve destekleyici bir öğretim stratejisi olduğunu göstermektedir.

Özel eğitim perspektifinden değerlendirildiğinde, bu tür öğretim stratejilerinin öğretmen adayları tarafından deneyimlenmesi, gelecekteki mesleki pratiklerini şekillendirmede de rol oynayabilir. Eğitim Fakültelerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının aynı zamanda uygulayıcı olacakları düşünüldüğünde bu strateji pedagojik bir deneyim de sunmaktadır. Öğretmen adaylarının rehberli notları bir öğrencilik deneyimi olarak yaşamaları, ileride kendi öğretimlerinde bu stratejiyi uygulamaya dönük olumlu tutum geliştirmelerini sağlayabilir. Ayrıca özel eğitim bağlamında rehberli notlar, öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilerin dikkatini artırma, bilişsel yükünü azaltma ve öğrenme sürecine aktif katılımını sağlama açısından da önemli bir araç olarak değerlendirilmektedir. Bu yönüyle rehberli notlar, hem öğretmen adaylarının mesleki hazırlıklarını destekleyen hem de kapsayıcı eğitim ortamlarında kullanılabilecek etkili bir öğretim stratejisi olarak öne çıkmaktadır.

Uluslararası literatürde yaygın olarak incelenmesine rağmen, Türkiye’de rehberli notların yükseköğretim düzeyinde ve özel eğitim öğretmen adayları bağlamında incelendiği bir çalışmaya rastlanmamıştır. Literatürdeki bu boşluk, üniversite öğrencilerinin bu yönetime karşı bakış açısını ortaya koymak adına merak uyandırmıştır. Bu nedenle bu araştırmada, Özel Eğitim Öğretmenliği lisans programı 3. sınıf öğrencilerinin derste rehberli not kullanımı hakkındaki görüş ve deneyimlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçtan yola çıkarak şu sorulara cevap aranacaktır:

1. Rehberli notların kullanımı, öğretmen adaylarının not tutma becerilerine yönelik algılarını nasıl etkilemektedir?
2. Rehberli notların kullanımı, öğretmen adaylarının akademik başarılarına ilişkin algılarını nasıl etkilemektedir?
3. Öğretmen adaylarının rehberli notlara ilişkin olumlu ve olumsuz görüşleri nelerdir ve bu görüşler hangi temalar etrafında toplanmaktadır?
4. Öğretmen adaylarının rehberli notların kullanıldığı ve kullanılmadığı dersler arasındaki verim farkına ilişkin görüşleri nelerdir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Deseni

Bu çalışma, betimsel tarama modeliyle desenlenmiş olup, açık uçlu sorulardan elde edilen nitel verilerle desteklenmiştir. Tarama deseni, geniş katılımcı gruplarının belirli bir konuya ilişkin görüş, tutum ve algılarını ortaya koymak için kullanılır (Büyüköztürk vd., 2015). Bu araştırmada anlık tarama türü tercih edilmiştir; anlık tarama, belirli bir kesimin mevcut durumunu betimlemeyi amaçlar (Karasar, 2007). Çalışmada hem Likert tipi maddelerle nicel veriler hem de açık uçlu sorularla nitel veriler toplanmıştır. Ancak araştırma, karma yöntem deseni olarak değil, betimsel tarama deseni olarak konumlandırılmıştır. Bunun nedeni, nitel verilerin bağımsız bir

bileşen olarak değil, nicel bulguları derinleştiren ve açıklayan tamamlayıcı bir rol üstlenmesidir. Karma yöntem desenleri nicel ve nitel bileşenlerin sistematik bütünleştirilmesini gerektirirken, bu çalışmada açık uçlu sorular aynı katılımcı grubundan elde edilen ve tarama bulgularını zenginleştiren ek bir veri kaynağı olarak kullanılmıştır. Nicel veriler öğretmen adaylarının genel algı düzeylerini ortaya koyarken, nitel veriler bu algıların gerekçelerini ve deneyimlerini açığa çıkarmış; her iki veri türü bulgularda birbirini destekleyecek biçimde birlikte yorumlanmıştır.

Etik Kurul İzni: Araştırmaya Düzce Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu'nun 6. Toplantısında 30.04.2025 tarih ve 2025/218 sayılı kararıyla izin alınmıştır.

2.2. Katılımcılar

Araştırmanın katılımcılarını, Düzce Üniversitesi Eğitim Fakültesi Özel Eğitim Bölümü'nde öğrenim görmekte olan 3. sınıf lisans öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmaya toplam 48 öğretmen adayı gönüllülük esasına göre katılmıştır. Katılımcıların 33'ü (%68,8) kadın, 15'i (%31,3) erkektir. Katılımcıların Özel Eğitimde Sosyal Uyum Becerilerinin Öğretimi dersindeki başarı notlarına göre akademik dağılımları incelendiğinde, 12'si (%25,0) AA, 15'i (%31,3) BA, 9'u (%18,8) BB, 10'u (%20,8) CB, 1'i (%2,1) DC ve 1'i (%2,1) FD notu almıştır. Katılımcılar, 2024-2025 eğitim öğretim yılında bu dersi alan öğrenciler arasından seçilmiş olup, ders öğretim elemanı tarafından rehberli notlar tekniği kullanılarak yürütülmüştür. Bu örneklem, rehberli notların öğretim sürecinde doğrudan deneyimlenmesini sağladığı için araştırmanın amacına uygun bulunmuştur.

2.3. Veri Toplama Aracı

Veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilen ve uzman görüşü alınarak son şekli verilen iki bölümden oluşan bir anket aracılığıyla toplanmıştır. Birinci bölümde 10 maddelik, beşli Likert tipinde derecelendirilmiş ölçek (1=Kesinlikle katılmıyorum, 5=Kesinlikle katılıyorum) şeklindedir. Bu bölümde öğrencilerin rehberli notların not tutma becerilerine, derse dikkatlerine, öğrenilen bilginin hatırlanmasına ve sınava hazırlık süreçlerine katkısına ilişkin görüşleri sorulmuştur. İkinci bölümde öğrencilerin rehberli notların avantajları ve dezavantajları ile ders üzerindeki etkilerine ilişkin görüşlerini ortaya koymayı amaçlayan iki açık uçlu soru sorulmuştur. Açık uçlu sorular ile, nicel bulguların tutarlılığını desteklemek ve öğrencilerin öznel deneyimlerini ortaya çıkarmak amacıyla kullanılmıştır. Anket, derste dönem boyunca rehberli notların sistematik olarak kullanılmasının ardından öğretim döneminin sonunda uygulanmıştır. Katılımcılardan alınan yanıtlar anonim olarak toplanmış ve gönüllülük esasına dayalıdır.

2.4. Verilerin Analizi

Nicel veriler SPSS yazılımı kullanılarak analiz edilmiştir. Her maddeye ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmış, öğrencilerin rehberli notlara yönelik genel algıları betimsel istatistiklerle ortaya konmuştur. Olumsuz yönde ifade edilen üçüncü ve altıncı maddeler, analizler öncesinde ters kodlanmıştır. Ölçeğin iç tutarlılık güvenirliği Cronbach alfa katsayısı ile hesaplanmış ve $\alpha = 0,88$ olarak bulunmuştur. Açık uçlu sorulardan elde edilen yanıtlar tematik analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Bu süreçte yanıtlar önce anlamlı birimlere ayrılmış, bu birimler kodlanmış, benzer kodlar bir araya getirilerek temalar oluşturulmuş ve bulgular doğrudan alıntılarla desteklenmiştir. Nicel ve nitel veriler araştırmanın amaçları doğrultusunda bütünleştirilerek yorumlanmıştır: Likert tipi maddelerden elde edilen nicel bulgular öğretmen adaylarının genel eğilimlerini ortaya koyarken, açık uçlu sorulardan elde edilen nitel bulgular bu

eğilimlerin altında yatan gerekçeleri açıklamak ve nicel sonuçları desteklemek amacıyla birlikte ele alınmıştır.

2.5. Geçerlilik ve Güvenirlik

Veri toplama aracının kapsam geçerliliği için ikisi özel eğitim, biri ölçme ve değerlendirme alanında görev yapan üç öğretim üyesinden uzman görüşü alınmıştır. Uzman önerileri doğrultusunda bazı maddelerin ifadeleri netleştirilmiş ve kapsam geçerliğini artırmak amacıyla maddelerin Likert tipi derecelendirmeye uygunluğu sağlanmıştır. Nitel verilerin güvenirliliğini sağlamak amacıyla, iki araştırmacı öğrenci yanıtlarını birbirinden bağımsız olarak kodlamış, ardından kod listelerini karşılaştırarak tüm tema ve alt temalar üzerinde ortak uzlaşıya varmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Nicel Bulgular

Araştırmanın nicel bulguları, Özel Eğitimde Sosyal Uyum Becerilerinin Öğretimi dersine katılan 48 lisans öğrencisinin rehberli notlara ilişkin algılarını belirlemek amacıyla geliştirilen 10 maddelik, beşli Likert tipindeki anket aracılığıyla elde edilmiştir. Yapılan tanımlayıcı istatistikler, öğrencilerin rehberli notlara yönelik genel algılarının orta-olumlu düzeyde olduğunu göstermektedir. Genel anket puanına ilişkin ortalama değer $\bar{X} = 3,24$ ($SS = 0,90$) olarak hesaplanmıştır. Bu sonuç, katılımcıların rehberli notların etkililiğini yansıtan ifadelerle genel olarak katılım gösterme eğiliminde olduklarını ortaya koymaktadır. Ölçeğin iç tutarlılık güvenirlik katsayısı Cronbach $\alpha = 0,88$ olarak hesaplanmıştır; bu değer ölçeğin yüksek düzeyde güvenilir olduğunu göstermektedir.

Tablo 1.

Madde Düzeyinde Betimsel İstatistikler

Madde No	Maddeler	n	$\bar{X}$	SS
1	Rehberli notları kullanmak not alma becerilerimi geliştirmemde yardımcı oldu.	48	3,44	1,34
2	Dersler sırasında her zaman rehberli notlar kullanmak isterim.	48	3,19	1,35
3	Dersler sırasında kendi notlarımı yazmayı tercih ederim.	48	2,48	1,19
4	Rehberli notların ders başarımlarım üzerinde olumlu etkileri oldu.	48	3,33	1,34
5	Rehberli notlara dayalı bir derste, öğretim görevlisinin sözlü ders anlatımına dayalı notları da rehberli notlara dâhil ediyorum.	48	3,77	1,15
6	Dersten sonra tamamladığım rehberli notlarım sadece öğretim görevlisinin yazdığı kadarını içerir.	48	2,88	1,18
7	Rehberli notların kullanılması dersi daha dikkatli dinlememi sağladı.	48	3,23	1,42
8	Rehberli notların kullanıldığı derste soru sormak ve yorum yapmak için daha fazla zamanım oldu.	48	3,23	1,45
9	Rehberli notların kullanıldığı derste, sunulan bilgiler daha fazla aklımda kaldı.	48	3,33	1,28
10	Rehberli notlar sınavlara hazırlık sürecinde yardımcı oldu.	48	3,50	1,32

Not. Aralık değerlendirmesi: 1,00-1,80= Çok Düşük; 1,81-2,60=Düşük; 2,61-3,40=Orta, 3,41-4,20=Yüksek; 4,21-5,00= Çok Yüksek. Madde 3 ve Madde 6 olumsuz yönde ifade edildikleri için analiz öncesinde ters kodlanmıştır; tabloda ters kodlanmış değerler verilmiştir.

Madde düzeyinde gerçekleştirilen betimsel analizler incelendiğinde, en yüksek ortalama puanın öğretim görevlisinin sözlü anlatımını rehberli notlarla bütünleştirmeye ilişkin maddede elde edildiği görülmektedir (Madde 5; $\bar{X} = 3,77$; yüksek düzey). Bu bulgu, öğrencilerin ders sürecinde sözlü anlatımı rehberli notlarla birlikte kullanarak öğrenme materyallerini aktif biçimde bütünleştirdiklerine işaret etmektedir. Rehberli notların sınavlara hazırlıkta yardımcı olduğunu ifade eden onuncu madde ($\bar{X} = 3,50$; yüksek düzey) de görece yüksek ortalamaya sahip olup rehberli notların öğrenme sürecini destekleyici ve tamamlayıcı bir işlev üstlendiğine işaret etmektedir.

Not alma becerileri (Madde 1; $\bar{X} = 3,44$; yüksek düzey), bilginin akılda tutulması (Madde 9; $\bar{X} = 3,33$; orta düzey) ve akademik başarı üzerindeki etkiyi ele alan maddelerde (Madde 4; $\bar{X} = 3,33$; orta düzey) ise orta ve yüksek düzeyler arasında değişen ortalama puanlar elde edilmiştir. Bu sonuçlar, öğrenciler arasında bireysel farklılıklar bulunmakla birlikte, rehberli notların öğrenme süreçlerini genel olarak desteklediğine işaret etmektedir. Olumsuz yönde ifade edildiği için ters kodlanan üçüncü madde (“Dersler sırasında kendi notlarımı yazmayı tercih ederim”), ters kodlama sonrasında en düşük değere sahip maddedir ($\bar{X} = 2,48$; düşük düzey); bu bulgu, öğrencilerin bir bölümünün rehberli notlara rağmen kendi notlarını tutma eğilimini koruduğunu göstermektedir. Benzer biçimde ters kodlanan altıncı madde de orta düzeyde bir değere sahiptir ($\bar{X} = 2,88$; orta düzey).

3.2. Nitel Bulgular

Nitel bulgular, öğretmen adaylarının rehberli notlara ilişkin (1) olumlu görüşleri, (2) olumsuz görüşleri ve (3) bu yöntemin kendi not alma yöntemleriyle karşılaştırıldığında öğrenme sürecine sağladığı verime ilişkin değerlendirmelerini ortaya koymayı amaçlayan iki açık uçlu sorudan elde edilmiştir. Veriler, tematik analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Bu süreçte öğrenci yanıtları önce anlamlı birimlere ayrılmış ve kodlanmış; benzer kodlar bir araya getirilerek alt temalar, kavramsal olarak ilişkili alt temalar ise ana temalar altında toplanmıştır. Her tema ve alt temaya ilişkin frekanslar hesaplanmış ve bulgular doğrudan katılımcı alıntılarıyla desteklenmiştir. Bu yaklaşım, nicel bulgularla tutarlılık gösteren temaların sistematik olarak sunulmasını sağlamıştır.

3.2.1. Rehberli Notların Olumlu Yönleri

Araştırmaya katılan 48 öğrenciden 35'i (%72,9) rehberli notlara ilişkin olumlu görüş belirtmiştir. Birden fazla tema ifade edildiği için toplam frekans 35'in üzerindedir. Tablo 2'de öğrenci ifadeleri incelendiğinde, olumlu görüşlerin aşağıdaki temalar altında toplandığı görülmektedir. Analiz sonucunda olumlu görüşler iki ana tema, altı alt tema ve bu alt temalara bağlı kodlar altında toplanmıştır.

Tablo 2.

Rehberli Notların Olumlu Yönlerine İlişkin Ana Tema, Alt Tema ve Kodlar

Ana Tema	Alt Tema	Kod	Frekans (n)
Bilişsel Katılım ve Akademik Yararlar	Dikkat ve Odaklanma (f=13)	Dersi dikkatli dinleme, odaklanma, dersten kopmama	13
	Akademik Başarı ve Öğrenme (f=15)	Konuyu anlama, sınav başarısına ve öğrenme sürecine katkı	12
		Bilginin kalıcılığı / akılda kalması	3

	Notların Yapısal Özellikleri (f=9)	Notların açık, anlaşılır, kısa ve düzenli olması; önceden hazırlanmış olması	9
	Pratiklik ve Kolaylık (f=7)	Ders takibini kolaylaştırma, zaman kazandırma, hızlı bilgiye erişim	7
Motivasyonel ve Katılımcı Yararlar	Motivasyon ve Memnuniyet (f=6)	Derse ilgi artışı, genel memnuniyet ifadeleri	6
	Derse Aktif Katılım (f=5)	Aktif katılım, boşluk doldurma, derse dahil olma	5

Bilişsel katılım ve akademik yararlar ana teması kapsamında en sık vurgulanan alt tema dikkat ve odaklanma (n=13) olmuştur. Öğrenciler, rehberli notlar sayesinde dersi daha dikkatli dinlediklerini, dersten kopmadıklarını ve derse odaklanmalarının kolaylaştığını ifade etmişlerdir. Bu bulgu, rehberli notların öğrencilerin bilişsel süreçlerini doğrudan desteklediğini göstermektedir.

K5: "Rehberli notlar konuyu iyi öğrenmemde, derse katılımda, dersi aktif bir şekilde dinlemem konusunda yardımcı oldu."

K25: "Hoşuma giden yönü ise dersi daha dikkatli dinlememi sağladı."

K47: "Derse odağı arttırdı. Dersi sürekli dinlemek zorunda kaldım."

K46: "Derse katılımda dikkat çekici oldu."

Akademik başarı ve öğrenme alt temasında (n =15), öğrenciler rehberli notların konuyu anlamalarına, öğrenme süreçlerine ve sınav başarılarına katkı sağladığını belirtmişlerdir. Bu tema altında iki kod öne çıkmıştır. İlk kod olan *konuyu anlama, sınav başarısına ve öğrenme sürecine katkı* (n=12), öğrencilerin rehberli notları akademik performanslarını artırıcı bir araç olarak gördüklerini ortaya koymaktadır.

K8: "Hoşuma giden yönlerinden biri sınavlarda yardımcı oldu."

K22: "Bilişsel süreç bakımından etkili ve başarılı."

K37: "Olumlu yönde başarı arttı."

Bilginin kalıcılığı / akılda kalması öğrencilerin üzerinde durduğu diğer bir kod olmuştur. Öğrenciler, boşluk doldurma eyleminin bilginin uzun süreli bellekte tutulmasına katkı sağladığını belirtmişlerdir.

K18: "Aklımda kalıyor o boşluktaki bilgiler."

K44: "Boşlukları doldurmak akılda kalıcı."

Notların yapısal özellikleri alt teması kapsamında (n = 9) bazı öğrenciler, rehberli notların açık, anlaşılır, kısa ve düzenli olmasını; önceden hazırlanmış olmasının sağladığı kolaylığı olumlu bir özellik olarak değerlendirmiştir. Bu bulgu, rehberli notların öğrencilerin bilişsel yükünü azaltan yapılandırılmış bir materyal olarak algılandığını düşündürmektedir.

K7: "Notların açık, anlaşılır ve işe yaraması hoşuma gitti."

K41: "Notların kısa ve net olması hoşuma gidiyor."

K38: "Elimde öğretmen kaynaklı not olması güzel oldu."

Pratiklik ve kolaylık alt teması altında (n = 7) öğrenciler, rehberli notların ders takibini kolaylaştırdığını, bilgiye hızlı erişim sağladığını ve çalışma sürecini pratikleştirdiğini ifade etmişlerdir.

K1: "Bilgilere erişimi hızlandırdı."

K20: "Daha iyi çalışma olanağı sunuyor."

K16: "Ders takibi kolay, dikkat ve motivasyon arttırdı."

K30: "Diğer arkadaşlarımda gördüğüm... kolaylık olduğu için not alan çok kişi oldu."

Motivasyonel ve katılımcı yararlar ana teması kapsamında yer alan motivasyon ve memnuniyet(n=6) ile derse aktif katılım (n=5) alt temaları, daha az sıklıkla ifade edilmekle birlikte öğrencilerin rehberli notlara yönelik olumlu tutumlarını pekiştiren tamamlayıcı kodlar olarak öne çıkmıştır. Özellikle aktif katılım, öğrencilerin ders sürecine dahil olma ve boşluk doldurma yoluyla öğrenmeye etkin biçimde katkı sunma deneyimlerini yansıtmaktadır.

K39: "Derse dahil olmamızı sağlıyor."

3.2.2. Rehberli Notların Olumsuz Yönleri

Araştırmaya katılan 48 öğrenciden 23'ü (%47,9) rehberli notlara ilişkin olumsuz görüş belirtmiştir. Birden fazla kod ifade eden katılımcılar olduğu için toplam frekans (n=25) görüş bildiren katılımcı sayısından fazladır. Olumsuz görüşler de aynı analiz mantığıyla iki ana tema, beş alt tema ve bunlara bağlı kodlar altında toplanmış ve Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3.

Rehberli Notların Olumsuz Yönlerine İlişkin Ana Tema, Alt Tema ve Kodlar

Ana Tema	Alt Tema	Kod	Frekans (n)
Derse Katılım Sürecine İlişkin Güçlükler	Dersi Takip Etmede Zorluk / Odaklanamama (f=9)	Yazma hızına yetişememe, dinleyememe, dikkat dağınıklığı	9
	Devamsızlık Kaynaklı Not Eksikliği (f=5)	Derse gelinmediğinde notların eksik kalması ve tamamlamada zorluk	5
	Notlara Erişim Sorunları (f=3)	Notların geç ulaşması, yanında olmaması, slaytlara dönüş zorluğu	3
İçerik, Kullanım ve Bireysel Farklılıklara İlişkin Sınırlılıklar	İçerik ve Öğrenme Sürecine İlişkin Sınırlılıklar (f=4)	Ezbere dayalı olması, bilgilerin tekrar etmesi	2
		Kişisel not alamama / detay kaçırma	1
	Duyuşsal ve Uygulamaya İlişkin Sınırlılıklar (f=4)	Yöntemin katkı sağlamadığını düşünme	1
		Stres yaratması	1
		Zaman kaybı olarak algılanması	1
		Görsel açıdan yetersiz bulunması	1
		Maliyet (fotokopi vb.)	1

Derse katılım sürecine ilişkin güçlükler ana teması altında en sık dile getirilen alt tema dersi takip etmede zorluk / odaklanamama (n=9) olmuştur. Not alma sürecine bağlı olarak dersi aktif biçimde dinleyemeyip dersin akışını takip edemediğini belirten öğrenciler vardır; özellikle yazma hızına yetişememe ve bu nedenle dikkatin dağılması vurgulanmıştır. Bu bulgu, rehberli notların her öğrenci için aynı düzeyde bilişsel rahatlık sağlamadığını ve bireysel farklılıkların önemli bir değişken olduğunu göstermektedir.

K2: "Dersin hızı ile alakalı not alırken yetişemediğimiz oluyor."

K18: "Derste yazmaktan hocayı dinleyemiyorum."

K23: "Dersi hızlı dinlememe neden oldu, hocayı takip edemedim."

K35: "Bütün ders notları yakalayabileyim diye derse odaklanamadım."

K45: "Kaçırmadan not alabilmek için dersi aktif dinleyemedim."

Devamsızlık kaynaklı not eksikliği alt temasında (n = 5), öğrenciler derse katılamadıkları durumlarda rehberli notları tamamlamakta zorlandıklarını ve bunun stres yarattığını ifade etmişlerdir.

K2: "Devamsızlık yapıldığı takdirde eksik kısımları tamamlamak çok zor."

K9: "Herhangi bir durumdan dolayı derse gelemeyen öğrenciler açısından hiç faydalı değil."

K25: "Derse gelemediğimde notları tamamlamak daha zor oluyor."

K26: "Derse gelmediğim günler eksik kalıyor ve arkadaşlarımdan almakta zorlanıyorum."

Notlara erişim sorunları alt temasında bazı öğrenciler, öğretim üyesinden kaynaklı olarak notların geç ulaşması, yanlarında olmaması veya slaytlara geri dönüşte yaşanan zorluklar gibi erişim sorunlarından bahsetmiştir. Bu bulgu, rehberli notların yalnızca içerik olarak değil, aynı zamanda ulaşılabilirlik açısından da iyi planlanması gerektiğini göstermektedir.

K7: "Notların elime geç ulaşması."

K43: "Notlarım yanımda değilken boşluklu slaytlara baktığımda bilgiye hemen ulaşamadım."

İkinci ana tema kapsamındaki içerik ve öğrenme sürecine ilişkin sınırlılıklar alt temasında sınırlı sayıda öğrenci, rehberli notların ezbere dayalı olduğunu (K22), bilgilerin tekrar ettiğini (K41), kişisel not alamadıklarını (K42) veya detay kaçırdıklarını (K42) belirtmiştir. Duyuşsal ve uygulamaya ilişkin sınırlılıklar alt temasında ise bir öğrenci maliyetten (K2), bir öğrenci stres yaratmasından (K27), bir öğrenci ise göze hitap etmemesinden (K31) söz etmiştir.

3.2.3. Rehberli Notların Verimlilik Açısından Karşılaştırılması

Öğrencilerin rehberli notların kullanıldığı ve kullanılmadığı dersleri verim farkı açısından karşılaştırdıkları değerlendirmeler, üçüncü bir ana tema olarak ele alınmış ve görüşler üç alt tema altında toplanmıştır (Tablo 4).

Tablo 4.

Rehberli Notların Verim Karşılaştırmasına İlişkin Öğrenci Görüşleri

Görüş	Frekans (n)	Yüzde (%)
Rehberli notlar daha verimli / olumlu fark var	31	64,6
Fark yok / nötr	8	16,7
Rehberli notlar daha verimsiz / olumsuz fark var	8	16,7
Boş / cevap yok	1	2,1

Not. Yüzde değerleri toplam katılımcı sayısı (n=48) üzerinden hesaplanmıştır.

Öğrencilerin büyük çoğunluğu (%64,6), rehberli notların kullanıldığı dersi bu yöntemin kullanılmadığı derslere göre daha etkili ve verimli bulduklarını ifade etmiştir. Bu katılımcılar, rehberli notların ders düzenini sağladığını, çalışma sürecini kolaylaştırdığını ve sınav hazırlığında zaman kazandırdığını vurgulamışlardır.

K4: "Kesinlikle notların verilmediği derse göre daha verimli."

K6: "Sınava hazırlanmamda bana yardımcı olur, verimli olur."

K16: "Rehberli notlar ders düzeni açısından daha etkili ve verimli oldu."

K28: "Rehberli notlar olmadığında ne yapacağımızı şaşırtıyoruz notlar olduğunda kolayca"

yapıyoruz."

K48: "Dersten kopmayı engellediği için rehberli notların verimli olduğunu düşünüyorum."

Bazı öğrenciler (%16,7), rehberli notların olup olmaması arasında verim açısından bir fark olmadığını belirtmiştir. Bu öğrenciler, yöntemin mevcut not alma alışkanlıklarına anlamlı bir katkı sunmadığını düşünmektedirler.

K31: "Verim açısından ekstra bir katkısı olmalı."

K42: "Ekstra bir verimlilik katmadı."

K17: "Derslerin verimi arasında bir fark olduğunu düşünmüyorum."

Bir başka grup öğrenci ise rehberli notları kendi not alma yöntemlerine göre daha verimsiz bulduklarını ifade etmiş, gerekçe olarak genellikle dikkat dağınıklığı ve dersi dinleyememe sorunlarını göstermişlerdir ve sadece bir öğrenci (%2,1) bu soruyu yanıtsız bırakmıştır.

K2: "Ben normalde not alarak dinlediğim ve bu şekilde öğrendiğim için rehberli notun olmadığı dersler benim için daha verimli."

K13: "Rehberli notlar dersi dinlememizi engelliyor."

K19: "Derse dikkat için güzel bir yöntem ancak kendi notlarımı almayı tercih ederim."

K23: "Normal notla daha etkili ders çalışıyorum."

Nitel bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, öğrencilerin rehberli notlara yönelik algılarının ağırlıklı olarak olumlu olduğu, ancak bireysel öğrenme ve not alma stratejilerine bağlı olarak bu algıların farklılaşabildiği görülmektedir. Nicel bulgularla tutarlılık gösteren bu sonuçlar, rehberli notların öğrencilerin büyük bir bölümü için derse odaklanmayı artıran, öğrenme sürecini yapılandıran ve akademik başarıya katkı sağlayan bir öğretim stratejisi olduğunu ortaya koymaktadır.

4. TARTIŞMA

Bu araştırma, özel eğitim öğretmenliği lisans programında öğrenim gören öğretmen adaylarının rehberli not kullanımına ilişkin görüş ve deneyimlerini incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın nicel ve nitel bulguları genel olarak değerlendirildiğinde, öğretmen adaylarının rehberli notlara yönelik algılarının orta-olumlu düzeyde olduğu ve öğrencilerin büyük çoğunluğunun (%64,6) bu yöntemi geleneksel not tutma yöntemlerine kıyasla daha verimli bulduğu tespit edilmiştir. Öğrenciler rehberli notların derse odaklanmayı artırdığını, öğrenme sürecini yapılandırdığını ve sınav hazırlığında verim sağladığını ifade etmiştir. Bu sonuçlar, rehberli notların yalnızca bir not alma aracı değil, yükseköğretim bağlamında pedagojik açıdan işlevsel bir öğretim stratejisi olarak değerlendirilebileceğini göstermektedir. Bu bulgu, alan yazında rehberli notların öğrenci memnuniyetini, derse yönelik olumlu tutumları ve öğrenme verimliliğini artırdığını gösteren önceki çalışmalarla güçlü bir tutarlılık göstermektedir (Austin vd., 2002; Biggers & Luo, 2020; Chen vd., 2017).

Araştırmanın en dikkat çekici bulgularından biri, rehberli notların öğrencilerin dikkat ve odaklanma becerileri üzerindeki olumlu etkisidir. Nitel bulgularda öğrencilerin en sık vurguladığı olumlu temanın "dikkat ve odaklanma" olması, nicel bulgulardaki not alma becerilerinin gelişimine yönelik yüksek algı ($\bar{X} = 3,44$) ile örtüşmektedir. Literatürde, not tutmanın aynı anda dinlemeyi, anlamlandırmayı ve yazmayı gerektiren, bilişsel yükü yüksek bir eylem olduğu vurgulanmaktadır (Guarochico-Moreira vd., 2024; Piolat vd., 2005). Araştırmada elde edilen

bulgular, uluslararası literatürde rehberli notların dikkat, katılım ve öğrenme çıktıları üzerindeki olumlu etkilerini vurgulayan çalışmalarla güçlü bir şekilde örtüşmektedir (Feudel & Panse, 2022; Guarochico-Moreira vd., 2024; Ruiz vd., 2023). Bununla birlikte, katılımcıların en yüksek ortalama puanı ($\bar{X} = 3,77$) öğretim görevlisinin "sözlü anlatımını" rehberli notlara dahil etme maddesine vermeleri oldukça önemlidir. Geleneksel anlatım yönteminde üniversite öğrencileri genellikle sadece slaytta yazılanları not etme eğilimindedir ve öğretim elemanının kavramsal anlamayı destekleyen sözlü açıklamaları kaçırabilmektedir. Bu araştırmanın bulgusu, rehberli notların öğrencilere zaman kazandırarak öğretim elemanının sözlü yorumlarını ve ders içi açıklamalarını not etmelerine olanak tanıdığını belirten Iannone ve Miller (2019) ile Austin ve arkadaşlarının (2004) çalışmalarını doğrudan desteklemektedir.

Öğretmen adayları, rehberli notların akademik başarılarına ve sınavlara hazırlık süreçlerine ($\bar{X} = 3,50$) katkı sağladığını belirtmiştir. Nitel verilerde de "akademik başarı/öğrenme" ve "notların yapısal özellikleri (düzenli ve kısa olması)" temaları bu durumu pekiştirmektedir. Öğrenciler, boşluk doldurma eyleminin bilgiyi akılda tutmayı kolaylaştırdığını ve sınav öncesinde daha iyi bir çalışma kaynağı sunduğunu ifade etmişlerdir. Bu durum, rehberli notların öğrencilere geriye dönük çalışmalarda kullanabilecekleri doğru, organize ve standart yardımcı sağladığını belirten alan yazınla uyumludur (Kiewra, 1987; Neef vd., 2006). Ayrıca Larwin ve Larwin (2013) tarafından gerçekleştirilen meta-analizde vurgulanan, rehberli notların öğrenci akademik başarıları üzerindeki orta düzeydeki pozitif etkisi, bu araştırmadaki öğretmen adaylarının öznel algılarıyla desteklenmektedir.

Öğrencilerin büyük bir bölümü rehberli notları verimli bulsa da, araştırmaya katılan öğrencilerin yaklaşık yarısı (%47,9) bazı zorluklara değinmiştir. En sık dile getirilen olumsuzluk, yazma hızına yetişememe ve buna bağlı olarak dersin akışını kaçırma kaygısıdır ($n=9$). Her ne kadar rehberli notların dersin hız problemini çözdüğü düşünülse de, boşlukların uzunluğu veya öğretim elemanının dersi işleme hızına bağlı olarak bazı öğrenciler hala yüksek bilişsel baskı hissedebilmektedir. Krapf ve Pfefferkorn (2022) ile Feudel ve Panse (2022), boşlukların konumunun ve boyutunun öğrencilerin not tutma deneyimini doğrudan etkilediğine dikkat çekmiştir. Araştırmamızdaki bu bulgu, rehberli notların tasarımında boşluk sayısının ve metin uzunluğunun öğrencilerin yazma hızlarına uygun bir pedagojik dengeyle kurgulanması gerektiğini göstermektedir. Bu durum, rehberli notların her öğrenci için aynı etkiyi yaratmadığını, bireysel öğrenme stratejileri ile not alma alışkanlıklarının (örneğin cinsiyet ve bölüm farklılıkları; Bayram & Aktaş, 2021) algıları farklılaştırabildiğini göstermektedir. Ayrıca, devamsızlık yapıldığında boşlukların eksik kalması ve tamamlanmasındaki zorluk rehberli notların dezavantajlarından biri olarak öne çıkmaktadır. Worthington ve Levasseur (2015), hazır notların derse katılımı ve devamsızlığı etkileyebileceğini tartışmıştır; araştırmamızda ise öğrencilerin eksik not stresi yaşamaları, telafi imkanlarının (örneğin ders sonrası doldurulmuş notların paylaşılması) önemine işaret etmektedir.

Özel eğitim perspektifinden değerlendirildiğinde, rehberli notların öğretmen adayları için mesleki hazırlık sürecinde önemli bir deneyim sunduğu söylenebilir. Öğretmen adaylarının bu yöntemi öğrencilik döneminde bizzat deneyimlemeleri, ileride kendi sınıflarında kapsayıcı bir öğretim stratejisi olarak kullanmalarına katkı sağlayabilir. Özellikle öğrenme güçlüğü yaşayan öğrenciler için rehberli notların dikkat artırıcı ve bilişsel yük azaltıcı etkisi, öğretmen adaylarının mesleki yaşamlarında uygulayabilecekleri pedagojik bir model sunmaktadır (Oran & Özmen, 2024). Öğretmen adaylarının, karmaşık bilgilerin nasıl daha anlaşılır ve yönetilebilir hale getirildiğini

bizzat rehberli notlar aracılığıyla bir öğrencilik deneyimi olarak yaşamaları, gelecekteki mesleki uygulamaları için bu öğrenme stratejilerine yönelik olumlu bir tutum geliştirmelerini sağlayabilir (Guarochico-Moreira vd., 2024).

5. SINIRLILIKLAR VE SONUÇ

Araştırmanın sınırlılıkları arasında örneklemin tek üniversite ve tek ders bağlamında sınırlı olması, katılımcı sayısının görece düşük olması (n=48) ve verilerin öznel algılara dayalı olması sayılabilir. Bu sınırlılıklar, bulguların genellenebilirliğini kısıtlamaktadır. Gelecek araştırmalarda rehberli notların farklı derslerde, farklı öğrenci gruplarında ve uzun vadeli akademik başarı ölçümleriyle incelenmesi önerilmektedir. Ayrıca öğretmen adaylarının rehberli notları kendi öğretim uygulamalarına nasıl uyarlayabileceklerine yönelik uygulamalı çalışmaların yapılması, yöntemin mesleki gelişim boyutunu güçlendirecektir.

Sonuç olarak, rehberli notlar özel eğitim öğretmen adayları tarafından öğrenme sürecini destekleyen, dikkat ve motivasyonu artıran, sınav hazırlığında kolaylık sağlayan ve akademik başarıya katkı sunan bir öğretim stratejisi olarak değerlendirilmiştir. Bununla birlikte, bireysel farklılıklar nedeniyle bazı öğrenciler yöntemi sınırlı veya verimsiz bulmuştur. Bu çeşitlilik, rehberli notların katı bir şablon yerine esnek bir çerçeve sunduğunu ve öğrencilerin kendi öğrenme stratejilerine uyarlayarak kullandıkları tamamlayıcı bir öğretim desteği olduğunu göstermektedir. Bulgular, rehberli notların yükseköğretimde özellikle özel eğitim öğretmen adaylarının mesleki hazırlıklarını destekleyen, kapsayıcı ve yapılandırılmış bir öğretim modeli olarak kullanılabileceğini ortaya koymaktadır.

Bu bulgular, öğretmen yetiştirme programları ve özel eğitim uygulamaları açısından çeşitli pratik çıkarımlar sunmaktadır. Öncelikle, öğretmen adaylarının rehberli notları bizzat bir öğrencilik deneyimi olarak yaşamaları, bu stratejiyi ileride kendi sınıflarında kapsayıcı bir öğretim aracı olarak benimsemelerini kolaylaştırabilir. Bu nedenle öğretmen adaylarına rehberli notları hazırlama ve kullanma becerisinin öğretmen yetiştirme programlarının öğretim yöntemleri derslerine entegre edilmesi önerilmektedir. Politika düzeyine bakıldığında ise, rehberli notlar gibi düşük maliyetli ve uyarlanabilir bir öğretim stratejisinin, özellikle öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilerin bulunduğu kapsayıcı sınıflarda yaygınlaştırılmasına yönelik hizmet içi eğitim ve materyal geliştirme desteklerinin sağlanması öğretmenlerin mesleki gelişimine ve öğrencilerin öğrenme çıktılarına katkı sağlayabilir.

Yazar Katkı Oranı

Tüm yazarlar makalenin tüm süreçlerinde eşit oranda rol almışlardır. Tüm yazarlar çalışmanın son halini okumuş ve onaylamıştır.

Etik Kurul Beyanı

Bu çalışma Düzce Üniversitesi Etik Kurulunun (Evrak No. 567195) 30.04.2025 tarihli 6. toplantısında alınan onay kararı ile yürütülmüştür.

Çatışma Beyanı

Yazarlar çalışma kapsamında herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmadığını beyan etmektedir.

Üretken Yapay Zekâ Kullanım Beyanı

Bu çalışmada üretken yapay zekâ araçları, yalnızca dil bilgisi denetimi, yazım (imla) hatalarının düzeltilmesi ve metnin akademik dil akıcılığının sağlanması amacıyla yardımcı olarak kullanılmıştır. Fikirler, analizler ve makale yazımı yazarlara aittir.

6. KAYNAKÇA

- Austin, J. L., Lee, M. G., Thibeault, M. D., Carr, J. E., & Bailey, J. S. (2002). Effects of guided notes on university students' responding and recall of information. *Journal of Behavioral Education*, 11(4), 243–254. <https://doi.org/10.1023/A:1021110922552>
- Austin, J. L., Lee, M., & Carr, J. E. (2004). The effects of guided notes on undergraduate students' recording of lecture content. *Journal of Instructional Psychology*, 31(4), 314–320. <https://psycnet.apa.org/record/2004-22261-007>
- Aydın, Y. (2022). Not alma stratejisi araştırmalarının sistematik olarak incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42(2), 1555–1572. <https://doi.org/10.17152/gefad.912361>
- Bayram, B., & Aktaş, E. (2021). Eğitim fakültesi öğrencilerinin kullandıkları not alma stratejileri üzerine bir inceleme. *EKEV Akademi Dergisi*, 25(85), 91–112. <https://izlik.org/IA56CD89NH>
- Biggers, B., & Luo, T. (2020). Guiding students to success: A systematic review of research on guided notes as an instructional strategy from 2009-2019. *Journal of University Teaching & Learning Practice*, 17(3), 1–12. <https://doi.org/10.53761/1.17.3.12>
- Bullock, E., Ray, A., Herron, J., & Swarthout, M. (2021). The GMaV conceptual framework: Constructing elementary pre-service teacher's mathematics vocabulary understanding through contextualized guided notes. *Investigations in Mathematics Learning*, 13(4), 287–302. <https://doi.org/10.1080/19477503.2021.1985906>
- Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö. E., Demirel, F., Karadeniz, Ş., & Çakmak, E. K. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Chen, P. H., Teo, T., & Zhou, M. (2017). Effects of guided notes on enhancing college students' lecture note-taking quality and learning performance. *Current Psychology*, 36(4), 719–732. <https://doi.org/10.1007/s12144-016-9459-6>
- Curiel, E. S., Rajter, M. A., Gomez-Alonso, J., & Walsh, M. E. (2025). A comparison of response cards and guided notes with college students. *Journal of Behavioral Education*, 1–13. <https://doi.org/10.1007/s10864-025-09608-5>
- Dirks-Naylor, A. J. (2022). The use of guided versus partially complete non-guided note sets on the development of notetaking skills and academic behaviors in a health science professional degree program: Student perspectives. *The FASEB Journal*, 36, e22354. <https://doi.org/10.1096/fasebj.2022.36.S1.R4629>
- Feudel, F., & Panse, A. (2022). Can guided notes support students' note-taking in mathematics lectures? *International Journal of Research in Undergraduate Mathematics Education*, 8, 8–35. <https://doi.org/10.1007/s40753-021-00146-9>
- Guarochico-Moreira, V., Romero-Vera, A., Velasco-Galarza, V., Espinoza-Andaluz, M., Guaman-Quintanilla, S., & Ortiz-Rojas, M. (2024). The current status of guided note-taking: What we know and what we have yet to learn. In *2024 IEEE Frontiers in Education Conference (FIE)* (pp. 1–9). IEEE. <https://doi.org/10.1109/FIE61694.2024.10893130>
- Haydon, T., Mancil, G. R., Kroeger, S. D., McLeskey, J., & Lin, W. Y. J. (2011). A review of the effectiveness of guided notes for students who struggle learning academic content.

- Preventing School Failure: Alternative Education for Children and Youth*, 55(4), 226–231.
<https://doi.org/10.1080/1045988X.2010.548415>
- Iannone, P., & Miller, D. (2019). Guided notes for university mathematics and their impact on students' note-taking behaviour. *Educational Studies in Mathematics*, 101(3), 387–404.
<https://doi.org/10.1007/s10649-018-9872-x>
- Karasar, N. (2007). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler, teknikler*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Kiewra, K. A. (1987). Notetaking and review: The research and its implications. *Instructional Science*, 16(3), 233–249. <https://doi.org/10.1007/BF00120252>
- Konrad, M., Joseph, L. M., & Eveleigh, E. (2009). A meta-analytic review of guided notes. *Education and Treatment of Children*, 32(3), 421–444. <https://doi.org/10.1353/etc.0.0066>
- Konrad, M., Joseph, L. M., & Itoi, M. (2011). Using guided notes to enhance instruction for all students. *Intervention in School and Clinic*, 46(3), 131–140.
<https://doi.org/10.1177/1053451210378163>
- Krapf, R., & Pfefferkorn, L. (2022). How does the provision of guided notes affect student learning in undergraduate mathematics? *International Journal of Research in Undergraduate Mathematics Education*, 8(3), 642–670. <https://doi.org/10.1007/s40753-021-00160-x>
- Larwin, K. H., & Larwin, D. A. (2013). The impact of guided notes on post-secondary student achievement: A meta-analysis. *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education*, 25(1), 47–58. <https://eric.ed.gov/?id=EJ1016535>
- Neef, N. A., McCord, B. E., & Ferreri, S. J. (2006). Effects of guided notes versus completed notes during lectures on college students' quiz performance. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 39(1), 123–130. <https://doi.org/10.1901/jaba.2006.94-04>
- Oran, I., & Özmen, E. R. (2024). Secondary school students with learning disabilities and note-taking skills (challenges and solutions). *Education and Culture*, 9(26), 300–335.
<https://doi.org/10.35826/ijoecc.2832>
- Piolat, A., Olive, T., & Kellogg, R. T. (2005). Cognitive effort during note taking. *Applied Cognitive Psychology*, 19(3), 291–312. <https://doi.org/10.1002/acp.1086>
- Ruiz, S., Myers, A., Morano, S., & Barry, L. M. (2023). Impact of guided notes on graduate student retention of facts. *College Teaching*, 71(4), 273–280.
<https://doi.org/10.1080/87567555.2021.2021845>
- Worthington, D. L., & Levasseur, D. G. (2015). To provide or not to provide course PowerPoints? The impact of instructor-provided notes upon student attendance and performance. *Computers & Education*, 85, 14–22. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2015.02.002>
- Yıldırım, M. (2026). The effects of note-taking methods on lasting learning: The role of motivation and cognitive load. *Frontiers in Psychology*, 16, 1697151.
<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1697151>

7. EXTENDED ABSTRACT

Guided notes are structured instructional materials prepared by the instructor, containing the main outlines of a lecture with key concepts, definitions, or relationships left blank for students to complete during class. This strategy aims to help students focus, reduce cognitive load, and process information more effectively. In higher education, traditional lectures remain common, but note-taking imposes a heavy multitasking burden: students must simultaneously listen, prioritize essential points, and transcribe them. Research shows that university students often capture less than half of critical lecture points, and in content-heavy courses they may miss verbal

explanations entirely, focusing only on copying slides or board content. Guided notes provide external scaffolding by standardizing cues on what to write, reducing ambiguity, and making it easier to follow the lecture. Despite extensive international research demonstrating positive effects across disciplines, no study in Turkey has examined guided notes specifically with special education pre-service teachers. Addressing this gap, the present study investigated the views and experiences of third-year undergraduate special education students regarding guided notes. Four research questions guided the inquiry: effects on perceived note-taking skills, effects on perceived academic achievement, positive and negative opinions, and efficiency comparisons between courses with and without guided notes. Experiencing this strategy personally is particularly important for special education teacher candidates, as it helps them develop positive attitudes toward understanding and implementing inclusive instructional methods in their future practices.

The study employed a descriptive survey model enriched with qualitative data from open-ended questions. Participants were 48 volunteer third-year undergraduate students from the Special Education Department of an education faculty. All were enrolled in the course “Teaching Social Adjustment Skills in Special Education,” which was taught using guided notes throughout the academic term. The data collection tool, developed by the researchers and validated by three experts, consisted of a 10-item five-point Likert scale (1 = strongly disagree, 5 = strongly agree) and two open-ended questions. The Likert scale addressed note-taking skills, attention, retention, exam preparation, and academic success. The open-ended questions explored advantages, disadvantages, and comparative efficiency. The survey was administered anonymously at the end of the term. Quantitative data were analyzed using descriptive statistics (means, standard deviations) via SPSS; qualitative responses were independently subjected to thematic analysis by two researchers, with consensus achieved on themes.

Quantitative findings showed that teacher candidates’ overall perception of guided notes was moderately positive, with a total mean score of 3.24 (SD = 0.90). Item-level analysis revealed that the highest mean (3.77) was for integrating the instructor’s oral explanations into the guided notes, indicating that students actively combined spoken content with structured materials. High scores were also observed for the utility of guided notes in exam preparation (3.50). Items measuring attention (3.23), question-asking time (3.23), retention (3.33), and academic achievement (3.33) yielded moderate-to-high scores. The internal consistency reliability of the scale was Cronbach’s $\alpha = .88$.

Qualitative findings strongly supported the quantitative results. Of the 48 participants, 35 (72.9%) expressed positive views, while 23 (47.9%) noted some negative aspects. The most frequently cited positive theme was attention and focus (n=13), with students reporting that guided notes helped them listen more carefully, stay engaged, and avoid distraction. The second most common theme was academic success and learning (n=15), encompassing improved understanding, exam performance (n=12), and knowledge retention (n=3). On the negative side, the most reported difficulty was keeping up with writing speed, which led to distraction or the inability to listen properly (n=9). Absenteeism causing incomplete notes (n=5), access problems (n=3), content-related issues (n=2), and cost were also mentioned. When comparing course efficiency, 31 participants (64.6%) found courses with guided notes more effective and productive than traditional classes without them, stating that guided notes provided better structure and prevented loss of engagement.

The findings are discussed in light of existing literature. The positive impact on attention and focus aligns with studies showing that guided notes reduce cognitive load and free up cognitive resources for deeper processing (Feudel & Panse, 2022; Guarochico-Moreira et al., 2024). The high score for integrating oral lecture content supports the work of Iannone and Miller (2019) and Austin et al. (2004), who noted that guided notes allow students to capture instructors' verbal elaborations rather than merely copying slides. The moderate perception of academic benefit is consistent with the meta-analysis by Larwin and Larwin (2013), which found a moderate positive effect of guided notes on student achievement. However, the reported difficulties with writing speed highlight the importance of careful design, including appropriate blank length and pacing. From a special education perspective, experiencing guided notes as learners may help pre-service teachers adopt this inclusive, structured strategy in their future classrooms, especially for students with learning difficulties who benefit from reduced cognitive load and increased engagement (Oran & Özmen, 2024).

This study has several limitations. The sample was drawn from a single university and a single course, with a relatively small number of participants (n=48). The data relied on self-reported perceptions rather than objective measures of academic performance. Therefore, the findings are not broadly generalizable. Future research should examine guided notes across different disciplines, larger and more diverse samples, and include longitudinal measures of academic achievement. Additionally, experimental studies investigating how pre-service teachers adapt guided notes into their own teaching practices would strengthen the professional development dimension. In conclusion, guided notes were perceived by most pre-service special education teachers as an effective instructional strategy that supports learning processes, increases attention and motivation, facilitates exam preparation, and contributes positively to academic success.